

Laidiens: 13.01.2005., Nr. 7

Ministru kabineta noteikumi Nr.12

Rīgā 2005.gada 4.janvārī (prot. Nr.1 33.§)

Kārtība, kādā glabājami, realizējami un iznīcināmi lietiskie pierādījumi un citi izņemtie priekšmeti, kuru glabāšana pie krimināllietas nav iespējama vai kuri ātri bojājas

Izdoti saskaņā ar Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 64.panta otro daļu un 65.panta otro daļu

1. Noteikumi nosaka:

1.1. institūcijas, kurās tiek glabāti lietiskie pierādījumi un citi izņemtie priekšmeti, ja tos nav iespējams glabāt pie krimināllietas;

1.2. kārtību, kādā realizējami un iznīcināmi lietiskie pierādījumi un citi izņemtie priekšmeti, kas ātri bojājas un kurus nevar atdot īpašniekam vai arī kuru ilgstoša uzglabāšana rada zaudējumus valstij.

2. Lietiskos pierādījumus un citus priekšmetus, kurus nav iespējams glabāt pie krimināllietas, kā arī lietiskos pierādījumus un citus priekšmetus, kas ātri bojājas un kurus nevar atdot īpašniekam vai arī kuru ilgstoša uzglabāšana rada zaudējumus valstij (turpmāk — izņemtie priekšmeti), pēc to izņemšanas un Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 64. un 65.pantā paredzēto darbību veikšanas ar izziņas izdarītāja, prokurora vai tiesneša pamatotu nolēmumu nodod Iekšlietu ministrijas padotībā esošajai valsts aģentūrai “Materiālās rezerves” (turpmāk — aģentūra) glabāšanā, realizācijai vai iznīcināšanai.

3. Izziņas izdarītājs pamatotu nolēmumu par izņemto priekšmetu iznīcināšanu pieņem šādos gadījumos:

3.1. ja tie atzīti par izplatīšanai nederīgiem saskaņā ar pārtikas apriti regulējošiem normatīvajiem aktiem;

3.2. ja paredzamie realizācijas izdevumi pārsniedz paredzamos ieņēmumus.

4. Attiecīgā tiesa, prokuratūra vai izziņas iestāde (turpmāk — tiesībaizsardzības iestāde) veic izņemto priekšmetu uzskaiti un ir atbildīga par to saglabāšanu līdz nodošanai aģentūrai.

5. Pēc procesa virzītāja nolēmuma pieņemšanas par izņemto priekšmetu nodošanu glabāšanai, realizācijai vai iznīcināšanai tiesībaizsardzības iestāde nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju dienu laikā:

5.1. par to rakstiski (ja nepieciešams — arī elektroniski) paziņo aģentūrai;

5.2. izņemtos priekšmetus kopā ar apliecinātu krimināllietai pievienotā apskates protokola kopiju un apliecinātu nolēmuma kopiju nodod aģentūrai.

6. Aģentūra pēc šo noteikumu 5.2.apakšpunktā noteikto dokumentu saņemšanas:

- 6.1. nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju dienu laikā pieņem un uzskaita izņemtos priekšmetus, sastādot izņemto priekšmetu pieņemšanas un nodošanas aktu (1.pielikums) divos eksemplāros, no kuriem viens glabājams pie krimināllietas, bet otrs — aģentūrā;
- 6.2. nekavējoties organizē izņemto priekšmetu glabāšanu, realizāciju vai iznīcināšanu;
- 6.3. izveido izņemto priekšmetu novērtēšanas (realizēšanas, iznīcināšanas) komisiju (turpmāk — komisija);
- 6.4. izveido īpašu depozīta kontu to ieņēmumu ieskaitīšanai, kas gūti, realizējot izņemtos priekšmetus (turpmāk — depozīta konts), un kontrolē, lai ieņēmumi tiktu iemaksāti depozīta kontā. Ieņēmumi, kas gūti, realizējot izņemtos priekšmetus, glabājami depozīta kontā līdz galīgā nolēmuma pieņemšanai krimināllietā.
7. Komisiju izveido ar aģentūras direktora rīkojumu. Komisijā iekļaujami:
  - 7.1. aģentūras pārstāvji;
  - 7.2. tās institūcijas pārstāvji, kuras kontrolē esošie izņemtie priekšmeti tiek realizēti vai iznīcināti;
  - 7.3. tāda komersanta vai tādas institūcijas pārstāvis, kura realizē vai iznīcina izņemtos priekšmetus;
  - 7.4. tās iestādes pārstāvis, kura izņēmusi attiecīgos priekšmetus;
  - 7.5. par izņemto priekšmetu glabāšanu atbildīgās iestādes pārstāvis;
  - 7.6. speciālisti (eksperti), ja nepieciešama speciālistu (ekspertu) dalība komisijas darbā.
8. Komisija pirms izņemto priekšmetu realizācijas vai iznīcināšanas novērtē izņemtos priekšmetus, ņemot vērā Latvijā pastāvošās vidējās tirgus cenas izņemto priekšmetu novērtēšanas brīdī un izvērtējot vismaz trīs līdzvērtīgus piedāvājumus. Komisija izņemto priekšmetu novērtēšanai var pieaicināt vienu vai vairākus sertificētus vērtētājus.
9. Komisijas novērtējumu ieraksta izņemto priekšmetu aprakstes un novērtējuma aktā (2.pielikums). Aktu sastāda divos eksemplāros. Viens eksemplārs glabājams pie krimināllietas, bet otrs — aģentūrā. Minēto aktu paraksta komisijas locekļi un apstiprina aģentūras direktors vai viņa pilnvarota persona. Aktu reģistrē izņemto priekšmetu uzskaites reģistrā (3.pielikums). Katram aktam iekārto atsevišķu lietu, kurā glabājami visi dokumenti, kuri attiecas uz šo lietu.
10. Izņemto priekšmetu pieņemšanas un nodošanas akts ir pavaddokuments, ar kuru izņemtos priekšmetus nodod aģentūrai glabāšanā, realizācijai vai iznīcināšanai.
11. Pārtikas un veterinārajā uzraudzībā esošo izņemto priekšmetu uzglabāšanu, realizāciju vai iznīcināšanu veic saskaņā ar pārtikas un veterināro uzraudzību regulējošo normatīvo aktu prasībām Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībā.
12. Aģentūra izņemtos priekšmetus realizē šādi:
  - 12.1. realizē pati vai slēdz līgumu ar komersantu vai institūciju par izņemto priekšmetu realizāciju;
  - 12.2. pārdod izņemtos priekšmetus izsolēs, kuras organizē saskaņā ar aģentūras vadītāja apstiprinātiem izsoles noteikumiem, vai slēdz līgumu ar komersantu vai institūciju par izņemto priekšmetu realizāciju izsolēs. Izsolē rīko obligāti, ja izņemto priekšmetu kopējā vērtība pārsniedz 10000 latu (šis noteikums neattiecas uz izņemtajiem priekšmetiem, kuri ātri bojājas);
  - 12.3. ātrbojīgos un citus izņemtos priekšmetus, kurus nevar realizēt, kā arī izņemtos priekšmetus, ar kuru realizāciju saistītie paredzamie izdevumi pārsniedz paredzamos realizācijas ieņēmumus, nodod valsts vai

pašvaldību iestādēm izlietošanai atbilstoši to uzdevumam. Ja uz izņemtajiem priekšmetiem piesakās vairākas iestādes, priekšroka dodama tai, kura piesakās pirmā. Valsts un pašvaldību iestādes par izņemtajiem priekšmetiem, kurus tās saņēmušas, izdara ierakstus grāmatvedības reģistros.

13. Aģentūra vismaz piecas darbdienu pirms gaidāmās izņemto priekšmetu realizācijas vai iznīcināšanas ievieto sludinājumu plašsaziņas līdzeklī, uzaicinot pieteikties izņemto priekšmetu īpašnieku vai tā pilnvaroto pārstāvi, kā arī citas ieinteresētās personas.

14. Aģentūra izņemtos priekšmetus iznīcina pati vai slēdz līgumu par to iznīcināšanu ar komersantu vai institūciju.

15. Izņemtos priekšmetus iznīcina, ievērojot vides aizsardzības prasības, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kuri regulē attiecīgās jomas.

16. Komisija, lemjot par izņemto priekšmetu iznīcināšanas veidu, izvērtē attiecīgo situāciju, kā arī ar transportēšanu un iznīcināšanu saistīto paredzamo izdevumu apmēru un izvēlas finansiāli izdevīgāko iznīcināšanas veidu, par to sastādot protokolu.

17. Izņemtos priekšmetus iznīcina komisijas klātbūtnē. Komisijas locekļi pirms izņemto priekšmetu iznīcināšanas pārbauda iznīcināmo priekšmetu atbilstību izņemto priekšmetu aprakstes un novērtējuma aktam. Ja tiek konstatēta neatbilstība, komisija nekavējoties informē tiesībaizsardzības iestādes.

18. Par izņemto priekšmetu iznīcināšanu sastāda izņemto priekšmetu iznīcināšanas aktu (4.pielikums).

19. Aģentūra ne vēlāk kā 10 darbdienu laikā informē procesa virzītāju par nolēmuma par izņemto priekšmetu glabāšanu, realizāciju vai iznīcināšanu izpildi, nosūtot minēto faktu apstiprinošu dokumentu, kā arī iesniedz aprēķinus par izdevumiem, kas saistīti ar izņemto priekšmetu glabāšanu, realizāciju vai iznīcināšanu, lai minētos izdevumus iekļautu tiesu izdevumos.

20. Ja procesa virzītāja nolēmumu nav iespējams izpildīt, aģentūra nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā informē procesa virzītāju par nepieciešamību pieņemt citu nolēmumu.

21. Aģentūra, kas pieņēmusi mantu glabāšanā, realizācijai vai iznīcināšanai, ir atbildīga par izņemto priekšmetu neskartību un saglabātību no to pieņemšanas brīža.

22. Izņemtos priekšmetus, ko aģentūra ņēmusi uzskaitē, aizliegts nodot pagaidu lietošanā juridiskajām vai fiziskajām personām, kā arī iegādāties aģentūras un citu institūciju darbiniekiem, kuri aizturējuši, izņēmuši un aprakstījuši attiecīgo mantu.

23. Izdevumus, kas saistīti ar izņemto priekšmetu glabāšanu, realizāciju vai iznīcināšanu un ir dokumentāri apliecināti, sedz no valsts budžeta līdzekļiem, kuri aģentūrai piešķirti šim mērķim.

24. Tiesībaizsardzības iestāde par rīcību ar izņemtajiem priekšmetiem, kas izriet no procesa virzītāja pieņemtā galīgā nolēmuma krimināllietā, nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju dienu laikā informē aģentūru, kā arī izņemto priekšmetu īpašnieku, ja galīgais nolēmums krimināllietā paredz izņemto priekšmetu atdošanu vai to vērtības atlīdzināšanu.

25. Ja procesa virzītāja galīgais nolēmums krimināllietā paredz izņemto priekšmetu atdošanu vai to vērtības atlīdzināšanu, izņemto priekšmetu īpašnieks vēršas aģentūrā ar iesniegumu par izņemto priekšmetu atdošanu vai to vērtības atlīdzināšanu. Persona iesniegumam pievieno procesa virzītāja nolēmuma (spriedums, lēmums par krimināllietas izbeigšanu) kopiju, kurā lemts par izņemto priekšmetu atdošanu vai to vērtības atlīdzināšanu īpašniekam.

26. Aģentūra nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā izskata īpašnieka iesniegumu un pieņem lēmumu par izņemto priekšmetu atdošanu īpašniekam, ja tie nav realizēti vai iznīcināti, vai to vērtības atlīdzināšanu, vai izņemto priekšmetu atlīdzināšanu ar tās pašas sugas un tādas pašas kvalitātes priekšmetiem.
27. Ja izņemtie priekšmeti ir nodoti glabāšanā, aģentūra izņemtos priekšmetus atdod īpašniekam to glabāšanas vietā. Izņemto priekšmetu īpašniekam 15 dienu laikā pēc aģentūras lēmuma pieņemšanas ir tiesības saņemt izņemtos priekšmetus, nemaksājot par to glabāšanu. Ja īpašnieks nepārņem izņemtos priekšmetus minētajā termiņā, aģentūra izņemtos priekšmetus atdod īpašniekam pēc tam, kad izņemto priekšmetu īpašnieks ir sedzis izdevumus, kas radušies saistībā ar izņemto priekšmetu glabāšanu pēc 15 dienu termiņa beigām līdz izņemto priekšmetu pārņemšanas dienai. Par izņemto priekšmetu atdošanu aģentūra sastāda izņemto priekšmetu nodošanas aktu.
28. Ja izņemtie priekšmeti ir realizēti, īpašniekam no šo noteikumu 6.4.apakšpunktā minētajiem ieņēmumiem atlīdzina izņemto priekšmetu vērtību atlīdzināšanas brīdī vai atlīdzina izņemtos priekšmetus ar tās pašas sugas un tādas pašas kvalitātes priekšmetiem, ņemot vērā izņemto priekšmetu aprakstes un novērtējuma aktā norādīto vērtību, neatskaitot izdevumus, kas saistīti ar attiecīgo izņemto priekšmetu glabāšanu un realizāciju.
29. Ja izņemtie priekšmeti ir iznīcināti, īpašniekam atlīdzina zaudējumu izņemto priekšmetu novērtējuma summas apmērā atlīdzināšanas brīdīvai atlīdzina izņemtos priekšmetus ar tās pašas sugas un tādas pašas kvalitātes priekšmetiem, ņemot vērā izņemto priekšmetu aprakstes un novērtējuma aktā norādīto vērtību, neatskaitot izdevumus, kas saistīti ar attiecīgo izņemto priekšmetu glabāšanu un iznīcināšanu.
30. Ja procesa virzītāja galīgais nolēmums paredz izņemto priekšmetu atlīdzināšanu ar tās pašas sugas un tādas pašas kvalitātes priekšmetiem, aģentūra attiecīgo priekšmetu iegādei piemēro likumu "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām".
31. Par atlīdzināšanas brīdi tiek uzskatīts brīdis, kad procesa virzītāja nolēmums par izņemto priekšmetu vērtības atlīdzināšanu īpašniekam ir stājies likumīgā spēkā.
32. Ja izņemto priekšmetu īpašnieks triju mēnešu laikā no brīža, kad stājies spēkā procesa virzītāja nolēmums par izņemto priekšmetu atdošanu īpašniekam vai to vērtības atlīdzināšanu, nepārņem tam atdodamos izņemtos priekšmetus vai nevēršas aģentūrā ar iesniegumu par izņemto priekšmetu vērtības atlīdzināšanu:
- 32.1. aģentūra divas nedēļas pirms triju mēnešu termiņa beigām informē īpašnieku par izņemto priekšmetu nodošanu realizācijai vai iznīcināšanai;
- 32.2. aģentūra realizē vai iznīcina izņemtos priekšmetus, ja īpašnieks viena mēneša laikā pēc triju mēnešu termiņa pēdējās dienas nepārņem tam atdodamos izņemtos priekšmetus;
- 32.3. izņemto priekšmetu īpašniekam šo noteikumu 32.2.apakšpunktā minētajā gadījumā ir tiesības vērsties aģentūrā ar iesniegumu par realizēto vai iznīcināto izņemto priekšmetu vērtības atlīdzināšanu, ievērojot šo noteikumu 27.punkta nosacījumus.
33. Aģentūras pieņemtos lēmumus var apstrīdēt Iekšlietu ministrijā, bet ministrijas lēmumus pārsūdzēt tiesā atbilstoši Administratīvā procesa likumam.
34. Šo noteikumu 32.punktā noteiktajā gadījumā aģentūra ieskaita valsts pamatbudžeta ieņēmumos:
- 34.1. ienākumus, kas gūti, realizējot izņemtos priekšmetus;
- 34.2. finanšu līdzekļus, kas gūti, realizējot izņemtos priekšmetus, un atrodas depozīta kontā.

35. Ja procesa virzītāja nolēmums paredz izņemto priekšmetu konfiskāciju, izņemtie priekšmeti kļūst valstij piekritīgi. Aģentūra izņemtos priekšmetus vai naudu (ja izņemtie priekšmeti ir realizēti) kopā ar izņemto priekšmetu aprakstes un novērtējuma aktu un procesa virzītāja nolēmuma kopiju nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu dienu laikā nodod Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajai iestādei.

36. Ja izņemtie priekšmeti kļūst valstij piekritīgi brīdī, kad aģentūra jau ir uzsākusi mantas realizācijas vai iznīcināšanas procesu, aģentūra pabeidz minēto procesu un tad veic šo noteikumu 35.punktā noteiktās darbības.

37. Izņemto priekšmetu aprakstes un novērtējuma akti ir stingrās uzskaites veidlapas, un aģentūra tās uzskaita un uzglabā atbilstoši stingrās uzskaites dokumentu uzskaites un uzglabāšanas prasībām.

Ministru prezidents *A.Kalvītis*

Tieslietu ministre *S.Āboltiņa*

Redakcijas piebilde: noteikumi stājas spēkā ar 2005.gada 14.janvāri.